

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12287
Tarih : 13.06.2025

29343

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca *Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ* tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **12.06.2025**

Nevroz Uysal ASLAN
Sırnak Milletvekili

Türkiye ceza infaz kurumlarında son dönemde yürütülen "iyi hal" değerlendirmeleri, hukukun üstünlüğü ilkesine ve insan hakları standartlarına uygunluğu tartışmalı uygulamalara sahne olmaktadır. Özellikle Burdur Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan Hacı Haykır hakkında verilen "iyi halli değildir" kararı, bu konuda kamuoyunda ciddi endişelere ve eleştirilere neden olmuştur.

Anılan kararın gerekçesinde mahpusun cezaevi personeline veya diğer hükümlülere yönelik herhangi bir olumsuz davranışının tespit edilmediği, cezaevi düzenine ve temizlik kurallarına riayet ettiği, sosyal ve kültürel faaliyetlere katıldığı gibi olumlu unsurlar yer almasına rağmen, "örgütten ayrılmaya dönük talepte bulunmaması", "tarafsızlık talebinde bulunmaması" ve "pişmanlık göstermemesi" gibi kanunda açıkça düzenlenmemiş gerekçelerle mahpusun infazının uzatıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri bakımından ciddi sakıncalar doğurmaktadır.

Ayrıca İdare ve Gözlem Kurullarının, hükümlülerin yargılama aşamasında pişmanlık göstermemesi veya suçu kabul etmemesi gibi gerekçeleri, infaz aşamasında yeniden değerlendirerek infazın uzatılmasına karar vermesi; ceza hukukunda yer alan "mükerrer değerlendirme yasağı" ve "lehe yorum ilkesi" gibi evrensel ilkelerle bağdaşmamaktadır. Bu uygulama, yargının bağımsızlığı ve idari işlemlerin hukuka uygunluğu açısından ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

Öte yandan örgüt üyeliği suçunun mütemadi suç niteliği taşıdığı kabul edilmesine rağmen, İdare ve Gözlem Kurullarının "örgütle bağı koparmadığı" varsayımıyla infaz sürecini uzatması; devletin cezaevleri üzerindeki tam egemenlik yetkisini zedeleyen ve mahpusların özgürlük hakkını ihlal eden bir hukuki çelişki yaratmaktadır. Mahpusların infaz sürelerini tamamladıktan sonra dahi benzer gerekçelerle özgürlüklerinin sınırlandırılması. Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden doğan temel hakların ihlali riskini ortaya çıkarmaktadır.

Bunun yanında, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 24. ve 63. maddeleri gereğince yapılan koğuş düzenlemelerinin, iyi hal değerlendirmesinde mahpusun aleyhine kullanılması da kanunilik ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Bu bağlamda; Burdur Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan Hacı Haykır hakkında verilen karar örneğinde somutlaşan hukuki sorunların giderilmesi ve benzer mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla, ilgili sorularımın tarafınızca yanıtlanarak kamuoyunun ve yasama organının bilgilendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Mahpusun "örgütten ayrılmaya dönük talepte bulunmaması" veya "tarafsızlık talebinde bulunmaması" gibi kanunda açıkça yer almayan gerekçelerin İdare ve Gözlem Kurulları tarafından iyi hal değerlendirmesinde kullanılmasının hukuki dayanağı nedir? Bu gerekçeler koşullu salıverilme şartları açısından hukuken geçerli midir? Bu gerekçelerin kanuni dayanağı nedir? Bakanlığınızca bu uygulamaların durdurulmasına yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?
2. Mahpusların cezaevlerindeki koğuş düzenlemelerinin, 5275 sayılı Kanun'un 24. ve 63. maddeleri uyarınca yapıldığı halde, bu düzenlemelerin iyi hal değerlendirmelerinde aleyhe kullanılmasının hukuki gerekçesi nedir? Bu uygulamanın sona erdirilmesine yönelik Bakanlığınızca bir çalışma yapılmakta mıdır?
3. Mahpusun, Burdur Cezaevinde disiplin cezası almamış olmasına rağmen diğer cezaevlerinde aldığı ancak infaz edilmiş olan eski disiplin cezalarının, infaz uzatma gerekçesi olarak kullanılması hukuken ve insan hakları bakımından uygun mudur?
4. İdare ve Gözlem Kurullarının, mahpusun yargılama sürecinde göstermediği pişmanlık veya yargılama ve infaz aşaması boyunca suçu kabul etmemesini infaz uzatma gerekçesi olarak kullanılması; "mükerrer değerlendirme yasağı" ilkesine aykırı değil midir? Bu konuda Bakanlığınız tarafından alınan tedbirler var mıdır?

5. Mahpusların iyi hal değerlendirmelerinde, hiçbir şekilde (yakalama, iddianamenin hazırlanması, hüküm giyilmesi, 30 yıl cezaevinde kalınması) örgüt üyeliği suçunun kesintiye uğramadığı kabulü ile infaz uzatma gerekçesi yapılmasının hukuki bir temeli var mıdır? Bu gerekçe ile infaz uzatılması uygulamasının kaldırılması yönünde Bakanlığınızca bir adım atılacak mıdır?
6. İdare ve Gözlem Kurulları tarafından verilen kararların, ceza hukukunun temel ilkelerinden biri olan "devletin cezaevlerinde tam egemenlik yetkisi" ile çeliştii ve mahpusun özgürlük hakkını ihlal ettiği yönündeki eleştiriler hakkında Bakanlığınızın bir değerlendirmesi mevcut mudur?
7. Hacı Haykır'a verilen karar örneğinde görüldüğü üzere, "iyi hal" değerlendirmelerinde kullanılan kriterlerin hangi yasal ve idari dayanaklara göre belirlendiği ve uygulanabilirliği hakkında Bakanlığınızca bir denetim veya düzenleme yapılmakta mıdır?
8. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 89. maddesinde yapılan değişiklik ile oluşturulan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile İdare ve Gözlem Kurullarının karar ve uygulamaları, Anayasa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası antlaşmalara aykırı olup olmadığı hususunda Bakanlığınızca bir değerlendirme yapılmakta mıdır?